
Nøgletal i rådgivningen

Version 1.

Lene Bruun Siriwadhananuraks

Indhold

Indledning	4
Svin	6
FEsv pr. kg tilvækst (smågrise)	6
FEsv pr. kg tilvækst (slagtesvin)	7
Inden for basisvægt, % (slagtesvin)	8
Fravænnede pr. kuld (sohold)	9
Kuld pr. årssø (sohold)	10
Kvæg	11
Celleletal	11
Dækningsbidrag pr. årsko	13
Energiudnyttelse	15
Leveret kg mælk pr. dag	17
Reproduktionseffektivitet	19
Planteproduktion	21
Kr. pr hkg markafgrøde	21
NY	22
NY	23
Kornpris	24
NY	25
Kapacitetsomkostninger	26
Krav til dækningsbidrag	26
Overarbejdstimer	28
Vedligehold (omkostninger)	29
Energikost (omkostninger)	30
Overordnede nøgletal	31
ROIC (Afkastningsgrad)	31
Overskudsgrad	33
Egenkapitalens forrentning	34
Soliditetsgrad	35
Kapacitetsgrad	36
Selvfinansieringsgrad	37

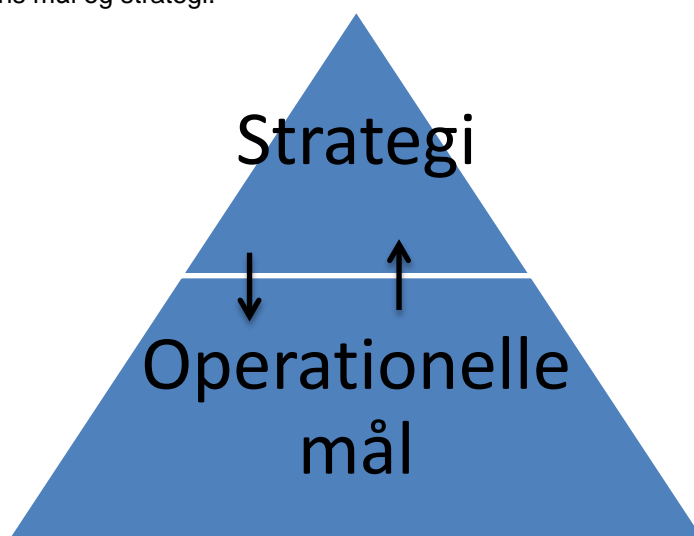

Indledning

‘Nøgletal i rådgivningen’ er et inspirationskatalog til konsulenter, der rådgiver landmænd, når det drejer sig om at finde de nøgletal eller KPI'er (herfra benævnt som nøgletal), som er relevant for den givne landmand at anvende i sin økonomistyring.

Inden vi går videre til at se på hvilke nøgletal, man som landmand og rådgiver kan anvende i økonomistyringen af en landbrugsvirksomhed, skal vi først og fremmest have et fælles billede af, hvad økonomistyring er. Økonomistyring handler dybest set om at sikre, at virksomhedens strategi bliver gennemført som planlagt, og at der bliver hejst advarselssignaler, hvis virksomheden bliver afsporet. For at økonomistyringen kan det, er det nødt til at være en styret proces. Økonomistyringen skal også ske løbende, og for løbende at kunne måle om virksomheden er på vej til at nå dens strategiske mål, er det vigtigt at bryde de strategiske mål ned i operationelle mål. Dette kaldes et målhierarki. Ved hjælp af målhierarkiet bliver det muligt løbende at følge op på og eventuelt justere de handlinger, der sker undervejs.

For at skabe den nødvendige dynamik er det nødvendigt, at virksomhedens medarbejdere undervejs har noget, de selv kan styre efter. Det skal frigøre virksomhedslederen til at koncentrere sig om de opgaver, hvor han virkelig kan flytte noget. Derfor er det helt essentielt, at der opstilles nogle operationelle mål for medarbejderne, som sikrer, at de løbende træffer og gennemfører beslutninger således, at virksomhedens samlede operationelle og strategiske målsætning bliver opfyldt. For at det kan ske, skal medarbejdernes mål svare overens med virksomhedens mål og strategi.

Der er forskellige metoder at opstille mål på. En af metoder er nøgletal. Nøgletal kan anvendes på både operationelt og strategisk niveau. Det kan være de samme nøgletal, der bliver anvendt både strategisk og operationelt, men det kan også være forskellige nøgletal på de 2 niveauer. Det kommer vi tilbage til senere. Som anført ovenfor er det vigtigt, at medarbejderne i en virksomhed har mål at arbejde efter for at sikre, at virksomhedsejeren kan være tryk ved at overlade de dagligdags beslutninger til medarbejderne.

Det er naturligvis ikke tilstrækkeligt, at medarbejderne alene følger op på, om de er på vej til at nå deres mål. Virksomhedsejeren har også behov for løbende at følge med i, om virksomheden er på rette spor i forhold til at opnå målsætningen for året og strategien på lidt længere sigt. Også her kan nøgletal være en måde at gøre det på.

En af fordelene ved nøgletal er, at man kan få et godt overblik over udviklingen ved at følge få nøgletal. Det er dog naturligvis vigtigt, at man får fundet de rigtige nøgletal at følge. Hvilke nøgletal, der er de rigtige, afhænger helt af virksomheden og dennes strategi.

Når man udvælger de nøgletal, som man vil anvende i økonomistyringen, er det vigtigt, at man sikrer, at man dels får dækket de strategisk vigtige områder, og dels at der ikke er for store overlap i nøgletallene. Det sidste er vigtigt for at begrænse mængden af nøgletal af hensyn til overblikket.

Når man taler om økonomistyring, er der mange, der tror, at det nødvendigvis også må være økonomiske nøgletal, der skal anvendes. Det behøver det ikke. Produktionstekniske nøgletal kan være mindst lige så velegnet – ikke mindst fordi det ofte er nemmere at finde og opføre. Og i den løbende økonomistyring er rettidighed central. Det er naturligvis vigtig at vælge de produktionstekniske nøgletal, der driver økonomien, og som sikrer, at man kan følge med i, om virksomhedens strategi bliver opnået.

Et nøgletal kan indeholde flere aspekter, som det er relevant at kigge nærmere på, hvis nøgletallet viser en uventet udvikling. Hvis nøgletallet på den anden side følger forventningerne, er der måske ikke behov for at kigge nærmere på de bagvedliggende tal.

Hvis vi skal opsummere, kan man sige, at fordelene ved nøgletal, uanset om det er på operationelt eller strategisk niveau, er:

- Overblik over virksomhedens udvikling
- Overvågning af strategiens opnåelse

Svin

FEsv pr. kg tilvækst (smågrise)

Informationsværdi

Foderforbrug pr. kg tilvækst viser, hvor mange foderenheder en smågris æder for at vokse 1 kg. Foderforbruget er generelt af større økonomisk betydning end tilvækst. Alt afhængig af foderpris giver en reduktion af foderforbruget med 0,1 FEsv pr. kg en besparelse på 4 til 6 kr. pr. smågris.

Formel/beregning

Totale foderforbrug / Antal kg produceret i perioden (smågrise).

Oprindelse

Landmanden indtaster oplysningerne i Agrosoft (nogle landmænd får konsulenter til det).

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Agrosoft	
Database	I lokal database på bedriften	
Databasetype	Lokal	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Forskellige metoder	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ved ikke	Det skal vi have vendt med Agrosoft. Der er i øvrigt nyt program på vej, hvor vi kan aftale nærmere med Agrosoft.
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Oftest på kvartalsbasis	Muligt på måneds- eller ugebasis.
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja, se ovenstående	
Bagudrettet eller fremadrettet	Både og	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	2	
Normalt værdi-interval	1,50-2,50	

FESv pr. kg tilvækst (slagtesvin)

Informationsværdi

Foderforbrug pr. kg tilvækst viser, hvor mange foderenheder et slagtesvin æder for at vokse 1 kg. Foderforbruget er generelt af større økonomisk betydning end tilvækst og kødprocent. Alt afhængig af foderpris giver en reduktion af foderforbruget med 0,1 FESv pr. kg en besparelse på 10 til 18 kr. pr. slagtesvin.

Formel/beregning

Totale foderforbrug / Antal kg produceret i perioden (slagtesvin).

Oprindelse

Landmanden indtaster oplysningerne i Agrosoft Effektivitetskontrol.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Agrosoft	
Database	I lokal data-base på be-driften	
Databasetype	Lokal	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Forskellige metoder	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ved ikke	Det skal vi have vendt med Agrosoft. Der er i øvrigt nyt program på vej, hvor vi kan aftale nærmere med Agrosoft.
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Oftest på kvartalsbasis	Muligt på måneds- eller ugebasis.
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja	
Bagudrettet eller fremadrettet	Både og	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	2	
Normalt værdi-interval	2,40-3,20	

Inden for basisvægt, % (slagtesvin)

Informationsværdi

Andelen af leverede slagtesvin inden for basisvægt giver information om andelen af slagtesvin i vægtintervallet med den højeste afregningspris på slagteriet. Forskellen mellem god og dårlig udvejning kan godt være 30 kr. pr. slagtesvin.

Formel/beregning

Antal slagtesvin inden for basisvægt interval / Antal leverede slagtesvin * 100 %

Oprindelse

KPI'en kommer fra slagteriet på afregningsnotaen, og opsamles også af Agrosoft.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Afregningsnota fra slagteri og i Agrosoft programmer.	Vi bør bruge Agrosoft som kilde, da de har indsamlet data fra flere slagterier og da de øvrige KPI'er skal hentes fra Agrosoft, vil det lette arbejdsmængden.
Database	Lokal database hos landmanden og hos slagteriselskaberne	
Databasetype	Lokal og central	Et centralt sted på landsniveau med adgang for landmanden hos Danish Crown og Tican.
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Vedr. Agrosoft: Forskellige metoder.	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ved ikke	Det skal vi have vendt med Agrosoft. Der er i øvrigt nyt program på vej, hvor vi kan aftale nærmere med Agrosoft.
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Kan beregnes ned til på ugebasis	
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja, en uge	
Bagudrettet eller fremadrettet	Både og	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1	
Normalt værdi-interval	50-100 %	

Fravænnede pr. kuld (sohold)

Informationsværdi

Et udtryk for hvor mange grise der fravænnenes pr. kuld på et år. Denne information sammen med antal kuld pr. årssø giver fravænnede grise pr. årssø. Alt afhængig af notering giver en forbedring på 0,5 fravænnede pr. kuld mellem 150 og 250 kr. pr. årssø.

Formel/beregning

Antal fravænnede grise i perioden divideret med antal fravænnede kuld.

Oprindelse

Landmanden indtaster oplysningerne i Agrosoft Effektivitetskontrol.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Agrosoft	
Database	I lokal data-base på be-driften	
Databasetype	Lokal	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Forskellige metoder	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ved ikke	Det skal vi have vendt med Agrosoft. Der er i øvrigt nyt program på vej, hvor vi kan aftale nærmere med Agrosoft.
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Oftest på kvartalsbasis	Muligt på måneds- eller ugebasis.
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja, se ovst.	
Bagudrettet eller fremadrettet	Både og	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1	
Normalt værdi-interval	10-16	

Kuld pr. årssø (sohold)

Informationsværdi

Kuld pr. årssø giver information om hvor mange kuld en sø får på et år i gennemsnit. Denne information sammen med antal fravænnede pr. kuld giver fravænnede grise pr. årssø. Alt afhængig af notering giver en forbedring på 0,1 kuld pr. årssø giver mellem 150 og 300 kr. pr. årssø.

Formel/beregning

$$\frac{\text{Produktive foderdage I perioden}}{\text{Gns. graviditets periode} + \text{Gns. fareperiode}} \div \frac{\text{Totale foderdage I perioden}}{365}$$

Oprindelse

Landmanden indtaster oplysningerne i Agrosoft Effektivitetskontrol.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Agrosoft programmer	
Database	I lokal data-base på be-driften	
Databasetype	Lokal	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Forskellige metoder	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ved ikke	Det skal vi have vendt med Agrosoft. Der er i øvrigt nyt program på vej, hvor vi kan aftale nærmere med Agrosoft.
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Oftest på kvartalsbasis	Muligt på måneds- eller ugebasis.
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja, se ovst.	
Bagudrettet eller fremadrettet	Både og	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	2	
Normalt værdi-interval	2,00-2,50	

Kvæg

Celletal

Informationsværdi

Celletallet viser både noget om sundheden i besætningen – primært yversundhed – samtidig med, at det også viser noget i forhold til kvalitetstillæg i den mælk, der leveres. Et lavt celletal er centralt for, at der kan opnås en høj mælkeproduktion pr. ko og en høj kvalitetsafregning på mælk.

Formel/beregning

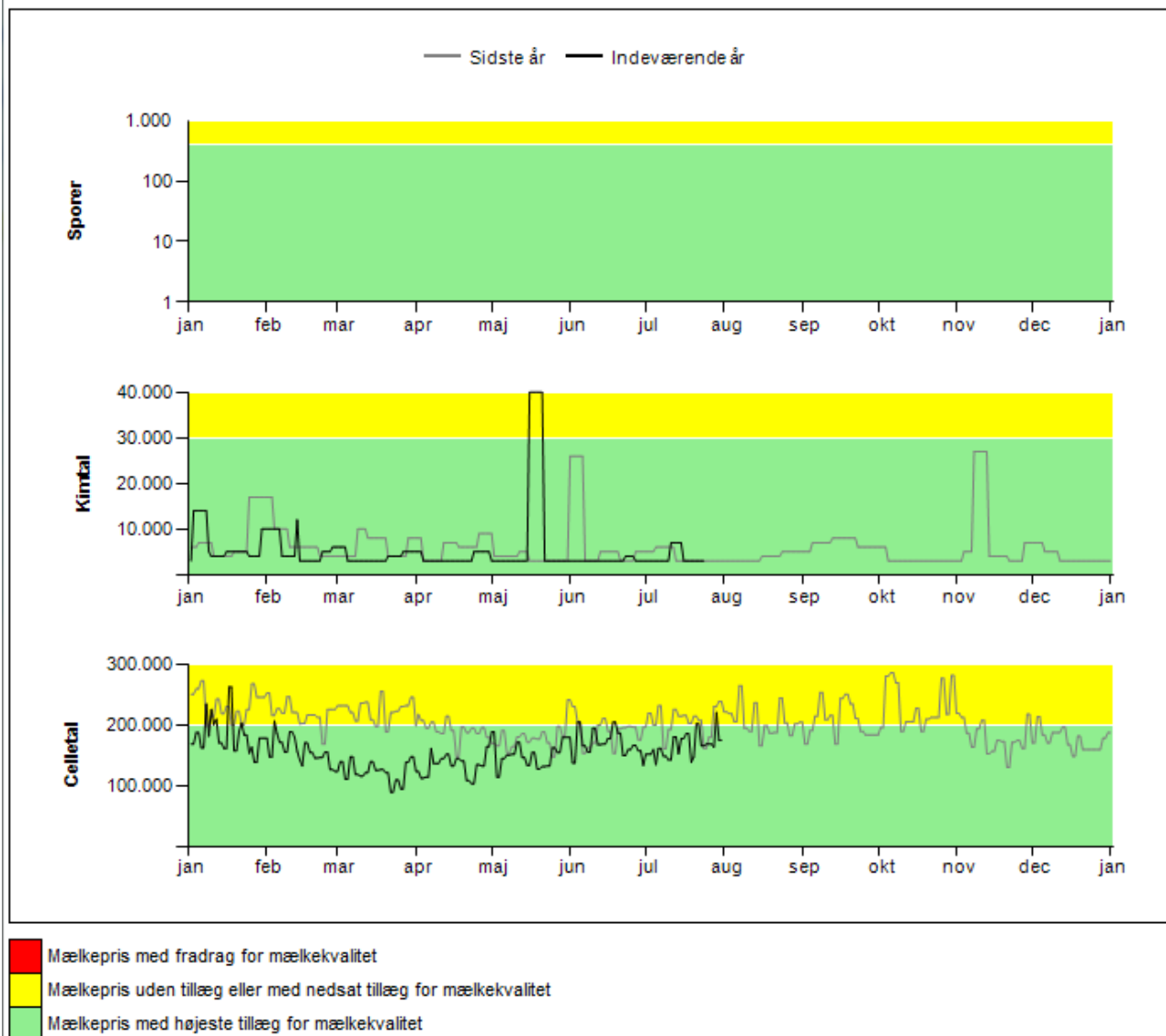
Celletal kan opgøres på baggrund af 2 forskellige analyser enten i den mælk, der er leveret til mejeri eller mælk målt ved ydelseskontrol. Det kan opgøres som den rå værdi på målingstidspunktet eller den geometriske værdi, som er gennemsnittet for en periode.

Oprindelse

Analyse af mælk på laboratorium.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	KMP, Dyreregistrering*, KPO, leverendørsider	* f.eks. celletalsopgørelse og yversundhed
Database	Bl.a. Kvægdatabasen og Kvægs datawarehouse	
Databasetype	Central	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Rå værdi + beregnet gennemsnit i datawarehouse	Den råværdi vises i bl.a. KMP og i dyreregistrering (se ovenfor)
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	
Tidsperspektiv		
Tidshorizont	Rå-værdi: ca. 48 timer efter prøveudtagning Geometrisk celletal: ?	
Statusoplysning (ja/nej)	Ja – den rå værdi	Dog dækker en leverance ofte de seneste 2 dage eller leveringsuge
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja – det geometriske gennemsnit	
Bagudrettet eller fremadrettet	Begge	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal og graf	I KMP præsenteres celletallet både som et tal og som en kurve der viser historikken på celletallet. Denne kurve er yderligere suppleret med grøn, gul og rød baggrundsfarve, alt efter niveauet af celletallet, hvor farverne indikerer niveauet for kvalitetstillæg.
Decimaler (hvis præsentation som tal)	0	
Normalt værdi-interval	80.000-450.000	Det normale udsving er dog mellem 120.000-300.000

Eksempel

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

Dækningsbidrag pr. årsko

Informationsværdi

Dækningsbidraget pr. årsko er det væsentligste økonomiske mellemresultat i opgørelsen af den løbende indtjening fra mælkeproduktionen. Dækningsbidraget opgøres blandt andet i KPO, som er en pakke i DMS.

Det er vigtigt at følge dækningsbidragets udvikling over tid, men for at vurdere det opnåede dækningsbidrag, bør det sammenlignes med "krav til dækningsbidrag" som beregnes i Driftsgrensanalyserne og præsenteres i Business Check.

Formel/beregning

Bruttoudbytte vedr. mælkeproduktion fratrukket stykomkostninger vedr. mælkeproduktion.

Oprindelse

Data til beregning af dækningsbidraget kommer fra registreringerne i Ø90. På foderomkostningssiden suppleres med foderregistreringer.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Ø90 og DMS	Ø90: Årsrapport, råbalance og budgetopfølgning DMS: KPO
Database	DMS og Kvægs datawarehouse	DMS: DB beregnes i en opgave, der ligger centralt, og som kan tilgås af alle brugere med adgang til ejendommen.
Databasetype	Central	Landmand har adgang ved abonnement på DMS produktionsstyring
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Begge	DWH: Som beregnet tal DMS: beregnes ved åbning af KPO-opgaven
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Kvartalsvis	eller mere og år til dato i DMS
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja	
Bagudrettet eller fremadrettet	Ja	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	0	
Normalt værdi-interval	5.000-16.000	Oftest 9.000-13.000

Eksempel

Dækningsbidrag, pr. årsko

		Enhed	Opnået	Ref. Periode	Gns alle	Gns 10% bedste
	Bruttoudbytte		30.548	0	27.148	31.215
	☒ Sum mælk	Kr	26.262	0	23.642	27.128
	☒ Tilvækst omsætning	Kr	4.131	0	2.774	3.584
	☒ Besætningsforskydning køer	Kr	722	0	677	389
	☒ Besætningsforskydning kvier	Kr	-615	0	56	113
	☒ Mælk hjemmeforbrug	Kr	49	0	-2	0
	Stykomkostninger		-16.745	0	-15.940	-16.290
	☒ Dyr læge	Kr	-558	0	-727	-699
	☒ Diverse omkostninger	Kr	-1.325	0	-1.664	-1.712
	☒ Indkøbt foder	Kr	-6.677	0	-6.439	-6.272
	☒ Hjemmeavlet foder	Kr	-7.736	0	-6.861	-7.357
	☒ Lagerjustering	Kr	0	0	0	0
	Dækningsbidrag	Kr	13.803	0	11.208	14.925
	Dækningsbidrag korrigeret	Kr	14.252	0	11.458	15.176

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

Energiudnyttelse

Informationsværdi

Nøgletallet viser **energiudnyttelsen hos de malkende køer** fra seneste Foderkontrol i DMS. Energiudnyttelsen viser forholdet mellem den energi, som køerne optager og den energi, køerne har behov for.

Der bør sigtes mod en energiudnyttelse på 97. Er energiudnyttelsen lavere, er køerne blevet tildelt foder, som de ikke udnytter. Er energiudnyttelsen over 100, er udnyttelsen høj, men samtidig er der risiko for at køerne er underforsynet med energi, og typisk vil mobilisere energi fra kroppen. Dette kan være tilfældet, hvis alle køer er først i laktationen.

Energiudnyttelsen er opgjort på seneste Foderkontrol, der er beregnet for malkende. Data fra en foderkontrol er først med i KMP dagen efter, at kontrollen er beregnet i DMS.

Formel/beregning

Oprindelse

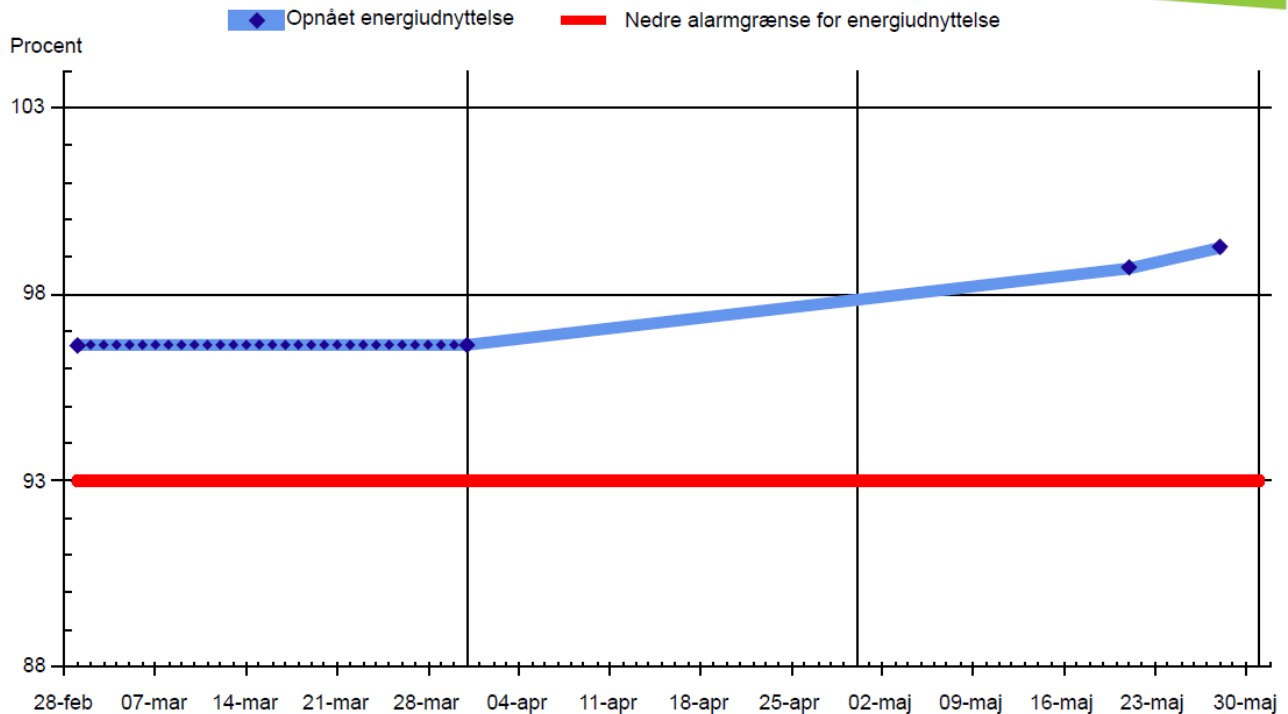
Nøgletallet beregnes i Foderkontrol, som er en pakke i DMS.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Foderkontrol og KMP	Beregnes på kvartalsniveau i foderopgørelse og præsenteres i KPO
Database	DMS og Kvægs DWH	DWH: præsenteres i KMP
Databasetype	Central	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	I DMS
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Ned til en dag	Perioden er helt valgfri. De fleste foderkontroller bliver lavet for en dag, men det er muligt at lave den for flere dage, og der er frit valg på antallet af dage. I Foderopgørelse og KPO er minimum et kvartal.
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	Den mindste periode er en dag
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja	
Bagudrettet eller fremadrettet	Begge	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal og graf	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1	
Normalt værdi-interval	87-103	

Eksempel

KMP-Energiudnyttelse

Nøgletal

Parameter	Enhed	Malkende	Goldkøer	Kælvkvier	Kvier
Energiudnyttelse	%	93,9	82,2	108,5	93,9
Foderoptagelse	kg TS/dag	26,8	12,2	10,6	7,2
Energioptagelse	MJ/dag	176	68	62	44
Mælk produceret pr. ko	kg/dag	38,4			

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

Leveret kg mælk pr. dag

Informationsværdi

Nøgletallet viser **mælkeleverancen til mejeri pr. døgn** beregnet ud fra seneste afhentning af mælk. Nøgletallet er det tætteste, man som mælkeproducent kan komme en måling af dagens produktion hver eneste dag.

Nøgletallet er på operationelt niveau, og kan sammenlignes direkte med prognosen for besætningens mælkeproduktion. Nøgletallet suppleres i den sammenhæng med antallet af køer, fedt- og proteinprocent i prognosen og i den aktuelle periode.

Formel/beregning

Tallet beregnes løbende i KMP.

Oprindelse

Nøgletallet beregnes og vises løbende i KMP.

Dermed findes nøgletallet for alle mælkeproducenter, dog er det kun leverandører til Arla, som opdateres dag til dag.

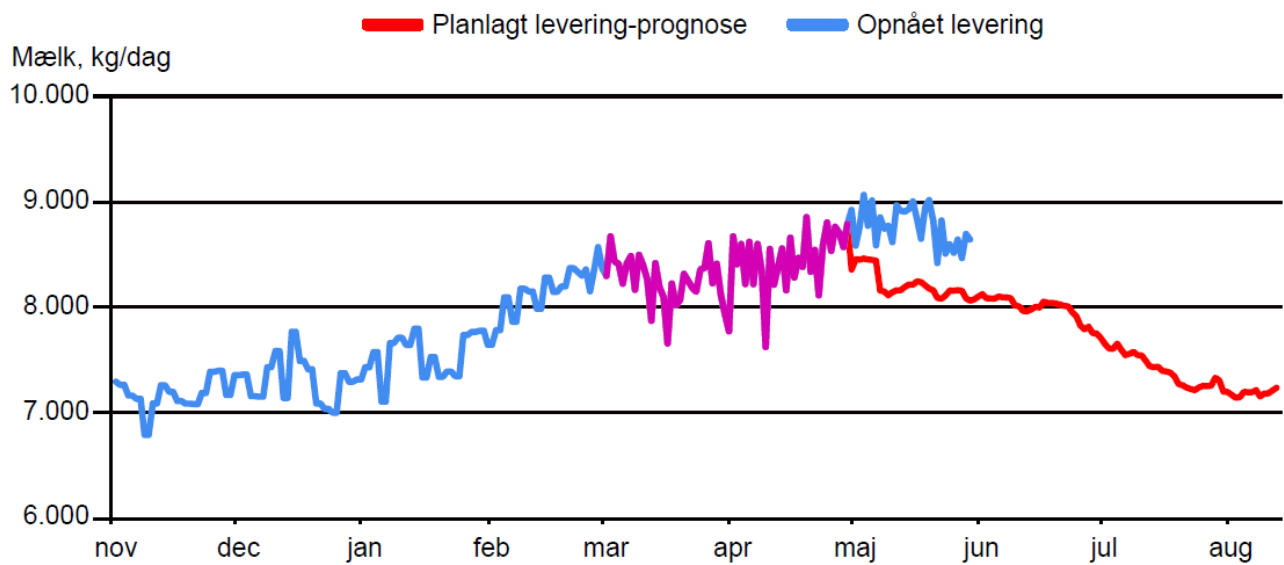
Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	KMP	
Database	Kvægs DWH	
Databasetype	Central	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnet tal	Beregnes hver nat ved en ny kørsel
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	Grunddata for beregningen findes i kvægdatabase – beregningsformler findes i DWH.
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Daglig	Anvendes på det helt korte tidsperspektiv. Beregnes dagligt og følger dermed op på, om produktionen de seneste dage har været som forventet. Ved længere periode anvendes: Mælk leveret pr. årsko, som kan findes i såvel Dyreregistrering som DMS.
Statusoplysning (ja/nej)	Ja	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Nej	Ved vurdering af dagens tal er udviklingen den seneste uge og måned relevant.
Bagudrettet eller fremadrettet	Begge	Vises i KMP sammen med prognose for leveret mælk
Præsentation		
Præsentationsform	Tal og graf	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	0	
Normalt værdi-interval	Varierer	Kommer helt an på besætningens størrelse. 90 køer ca. 2.200 kg, 500 køer ca. 12.000 kg.

Eksempel

Ca. 230 køer og årligt 2.550.000 kg mælk leveret

KMP-Mælk leveret

Mælk leveret til mejeri

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

Reproduktionseffektivitet

Informationsværdi

Reproduktionseffektiviteten i en besætning dækker overordnet set både koens biologiske egenskaber og mælkeproducentens managementmæssige evner. Det er et samlet tal for, hvor mange insemineringer der foretages ud af de mulige brunster og hvor stor en andel af disse insemineringer, der resulterer i en drægtighed.

Opgørelser på Kvægdata-basen (2008) viser, at den gennemsnitlige reproduktionseffektivitet på besætningsniveau ligger på 0,15, og at der er en forskel på 0,07 mellem den bedste og den ringeste fjerdedel af de danske malkekvægbesætninger. Med udgangspunkt i disse resultater er der i 2009 foretaget nogle økonomiske beregninger. De viser, at forskellen i reproduktionseffektivitet mellem den bedste og den ringeste fjerdedel dækker over en forskel i dækningsbidraget på 578 kr. pr. årsko. Når man sammenligner de 10 % bedste med de 10 % ringeste, er forskellen på 1.263 kr. pr. årsko. Reproduktionsstyring i besætningen er altså en disciplin med stor betydning.

Reproduktionseffektiviteten er et nøgletal på taktisk niveau og bør i den daglige styring suppleres af "antal insemineringer", som kan findes i KMP.

Formel/beregning

insemineringsprocent $\times$ drægtighedsprocent

Oprindelse

Reproduktionseffektiviteten bliver beregnet i Dyreregistrering og findes på reprodskrift køer.

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program	Dyreregistrering	Reprodskrift
Database	Kvægdata-basen	
Databasetype	Central	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnet tal	Beregnes hver gang, der trækkes en udskrift
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	Selve beregningen af insemineringsprocent er meget kompleks og kan ikke anbefales at beregne andre steder.
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Årlig	60 dage før dags dato og 12 måneder bagud i tid.
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja	
Bagudrettet eller fremadrettet	Begge	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	2	
Normalt værdi-interval	0,05-0,26	80 pct. af observationer ligger i dette interval

Eksempel

Periodeafgrænsning på mål og opnået: Der følges kælvninger for perioden "udskriftsdato-60 dage og 12 mdr. bagud"
Antal årskøer: 108,2

Køer	Opnået sidste 12 mdr.	Opnået 2012	Opnået 2011
Insemineringspct.	54	45	52
Drægtigheds pct.	46	52	51
Reproduktionseffektivitet	0.25	0.23	0.27

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

Planteproduktion

Kr. pr hkg markafgrøde

Informationsværdi

Formel/beregning

Oprindelse

Andre oplysninger

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program		
Database		
Databasetype		
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)		
Er grunddata gemt? (ja/nej)		
Tidsperspektiv		
Tidshorisont		
Statusoplysning (ja/nej)		
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)		
Bagudrettet eller fremadrettet		
Præsentation		
Præsentationsform		
Decimaler (hvis præsentation som tal)		
Normalt værdi-interval		

>Vis (kopier) gerne et eksempel på præsentation af KPI'en.<

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

NY

Informationsværdi

Formel/beregning

Oprindelse

Andre oplysninger

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program		
Database		
Databasetype		
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)		
Er grunddata gemt? (ja/nej)		
Tidsperspektiv		
Tidshorisont		
Statusoplysning (ja/nej)		
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)		
Bagudrettet eller fremadrettet		
Præsentation		
Præsentationsform		
Decimaler (hvis præsentation som tal)		
Normalt værdi-interval		

>Vis (kopier) gerne et eksempel på præsentation af KPI'en.<

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

NY

Informationsværdi

Formel/beregning

Oprindelse

Andre oplysninger

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program		
Database		
Databasetype		
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)		
Er grunddata gemt? (ja/nej)		
Tidsperspektiv		
Tidshorisont		
Statusoplysning (ja/nej)		
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)		
Bagudrettet eller fremadrettet		
Præsentation		
Præsentationsform		
Decimaler (hvis præsentation som tal)		
Normalt værdi-interval		

>Vis (kopier) gerne et eksempel på præsentation af KPI'en.<

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

Kornpris

Informationsværdi

Formel/beregning

Oprindelse

Andre oplysninger

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program		
Database		
Databasetype		
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)		
Er grunddata gemt? (ja/nej)		
Tidsperspektiv		
Tidshorisont		
Statusoplysning (ja/nej)		
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)		
Bagudrettet eller fremadrettet		
Præsentation		
Præsentationsform		
Decimaler (hvis præsentation som tal)		
Normalt værdi-interval		

>Vis (kopier) gerne et eksempel på præsentation af KPI'en.<

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

NY

Informationsværdi

Formel/beregning

Oprindelse

Andre oplysninger

Hvor findes KPI'en?	Udfyld	Evt. uddybende bemærkning
Program		
Database		
Databasetype		
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)		
Er grunddata gemt? (ja/nej)		
Tidsperspektiv		
Tidshorisont		
Statusoplysning (ja/nej)		
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)		
Bagudrettet eller fremadrettet		
Præsentation		
Præsentationsform		
Decimaler (hvis præsentation som tal)		
Normalt værdi-interval		

>Vis (kopier) gerne et eksempel på præsentation af KPI'en.<

Demo-data

Nib: Jeg har brug for et demo-datasæt af nøgletallet fra en konkret ejendom med værdier for forskellige relevante perioder. Demo-værdierne bedes indtastet i et regneark-skabelon, som jeg sender rundt.

Kapacitetsomkostninger

Krav til dækningsbidrag

Informationsværdi

Krav til dækningsbidrag giver information om, hvor dyrt produktionsapparatet er at have kørende, og hvor stort dækningsbidraget skal være for, at resultatet (i driftsgrensanalysen) går i 0. KPI'en kan beregnes for et år og anvendes på kort sigt (det efterfølgende år) til at sammenligne med f.eks. dækningsbidrag for en måned eller et kvartal. Det er vigtigt i denne sammenhæng at huske at nedlægge en alt andet lige betragtning på KPI'en. Tallet kan både anvendes i totalbeløb og i kr. pr. enhed.

Formel/beregning

$((\text{Kont. kapacitetsomkostninger} + \text{Kapitalomkostninger}) \cdot -1) / \text{antal enheder}$

Oprindelse

KPI'en anvendes i dag i Business Check, hvor den beregnes i Excel. Til Business Check anvendes indberettede og godkendte driftsgrensanalyser fra Ø90.

Andre oplysninger

Hvor findes KPI'en?		
Program	Business Check	
Database	Ingen (beregnes i excel på udtræk fra Økonomidatabasen). KPI'en kan evt. beregnes pr. driftsgren i Økonomidatabasen eller i Ø90 (suppl. opgørelse)	
Databasetype	Ingen pt.	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Ingen pt.	ØDB: Gemmes som beregnet tal Ø90: Beregnes løbende
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	I Økonomidatabasen og Ø90
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Årlig	Kan anvendes til at sammenligne på kortere horisont (alt andet lige)
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja	
Bagudrettet eller fremadrettet	Begge	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	I kr. pr. enhed (f.eks. årsko, årssø, ha osv.)
Decimaler (hvis præsentation som tal)	Varierer	Op til 2 (kun decimaler, hvis kr. pr. enhed)
Normalt værdi-interval	Varierer	

Præsentation

Løbenummer - 70 bedrifter i gruppen	Gns. gruppen	Gns. Top 5	2	4	5	8	15
Percentil			P99	P96	P94	P90	P80
Antal årssøer	902	1.810	2.005	2.285	1.340	1.190	1.350
Antal fravænnede smågrise	26.713	57.599	61.353	68.779	40.736	34.272	40.230
Fravænnede smågrise pr. årssø	29,5	31,9	30,6	30,1	30,4	28,8	29,8
Nøgletal							
Krav til dækningsbidrag	3.422	2.915	2.546	3.027	3.002	4.081	3.264
Foderomkostninger	3.253	2.863	2.207	2.620	3.426	3.072	4.020
Arbejdsomkostninger	1.227	1.042	005	1.061	020	1.270	1.210

Overarbejdstimer

Informationsværdi

Viser hvor mange timer, der anvendes på bedriften udover det forventede/ det, der er mandskab til.

Formel/beregning

Ingen – alene baseret på registreringer

Oprindelse

Andre oplysninger

Hvor findes KPI'en?	
Program	Ingen?
Database	
Databasetype	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	
Tidsperspektiv	
Tidshorisont	Ugentlig
Statusoplysning (ja/nej)	Nej
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja
Bagudrettet eller fremadrettet	Bagudrettet
Præsentation	
Præsentationsform	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	0
Normalt værdi-interval	0-100

Vedligehold (omkostninger)

Informationsværdi

Som realiseret tal viser KPI'en hvor store omkostninger, der har været til vedligehold i perioden. Perioden kan man selv definere. Det budgetterede tal viser hvor store omkostninger, der forventes at være til vedligehold i perioden. Også kan man selv definere perioden. Det giver ekstra værdi til KPI'en, hvis man sammenligner realiseret med budgetterede (for samme periode).

Formel/beregning

Ingen

Oprindelse

Kasseregistrering (realiserede) og budget (forventede)

Hvor findes KPI'en?	
Program	Ø90 – årsrapport, råbalance, budget
Database	Ø90
Databasetype	Central
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja
Tidsperspektiv	
Tidshorisont	Fra månedlig
Statusoplysning (ja/nej)	Nej
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja
Bagudrettet eller fremadrettet	Begge
Præsentation	
Præsentationsform	Tal
Decimaler (hvis præsentation som tal)	0
Normalt værdi-interval	-500.000-0

Eksempel på præsentation af KPI'en (fra Årsrapport)

Resultatopgørelse - intern

side 21

Spec.		2011/12 kr.	2010/11 tkr.
S150	Energi	-270.001	-241
S150	Maskinstation mv.	-637.119	-529
S160	Vedligehold	-254.073	-348
S161	Investeringer over driften	-12.458	-24
S166	Lønomsotninger	-432.323	-326
S167	Ejendomsskat og forsikringer	-115.852	-97
S168	Diverse omkostninger	-169.886	-175
	Kontante kapacitetsomkostninger	-1.891.712	-1.739

Energi (omkostninger)

Informationsværdi

Som realiseret tal viser KPI'en hvor store omkostninger, der har været til energi i perioden. Perioden kan man selv definere. Det budgetterede tal viser hvor store omkostninger, der forventes at være til energi i perioden. Også kan man selv definere perioden. Det giver ekstra værdi til KPI'en, hvis man sammenligner realiseret med budgetterede (for samme periode).

Formel/beregning

Ingen

Oprindelse

Kasseregistrering (realiserede) og budget (forventede)

Hvor findes KPI'en?	
Program	Ø90 – årsrapport, råbalance, budget
Database	Ø90
Databasetype	Central
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja
Tidsperspektiv	
Tidshorisont	Månedlig
Statusoplysning (ja/nej)	Nej
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja
Bagudrettet eller fremadrettet	Begge
Præsentation	
Præsentationsform	Tal
Decimaler (hvis præsentation som tal)	0
Normalt værdi-interval	-500.000-0

Eksempel på præsentation af KPI'en (fra Årsrapport)

Resultatopgørelse - intern

side 21

Spec.		2011/12 kr.	2010/11 tkr.
S150	Energi	-270.001	-241
S150	Maskinstation mv.	-637.119	-529
S160	Vedligehold	-254.073	-348
S161	Investeringer over driften	-12.458	-24
S166	Lønomsotninger	-432.323	-326
S167	Ejendomsskat og forsikringer	-115.852	-97
S168	Diverse omkostninger	-169.886	-175
	Kontante kapacitetsomkostninger	-1.891.712	-1.739

Overordnede nøgletal

ROIC (Afkastningsgrad)

Informationsværdi

ROIC viser afkastet af den investerede kapital før omkostninger til finansiering. Det kan bruges til at vurdere, om man får et tilfredsstillende afkast, eller om det er bedre at investere i noget andet. For at vurdere om niveauet er tilfredsstillende, kan man enten sammenligne med, hvilket afkast man kunne have fået ved at investere i noget andet med samme risiko eller sammenligne med de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger (WACC).

Formel/beregning

Skal vi bruge den nye?

Resultat af primær drift + EU-støtte + anden virksomhed + nettoforpagtning - ejerløn / gns. Investeret kapital

Gns. Investeret kapital = aktuel markedsværdi af nettorentebærende gæld + egenkapital

Gl. definition:

Resultat af primær drift + EU-støtte + anden virksomhed + anden indtjening + udlejning + nettoforpagtning / aktiver ultimo

Oprindelse

Ø90 Årsrapport

Hvor findes KPI'en?		
Program	Årsrapport - internt regnskab (Ø90)	
Database	Ø90	
Databasetype	Central	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Årlig	
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja	
Bagudrettet eller fremadrettet	Bagudrettet	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1	
Normalt værdi-interval	-15-+20 pct.	Dog for minkbedrifter op til 75 pct. pt.

Eksempel på præsentation:

Nøgletal

	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12
Afkastningsgrad	6,9	0,6	2,5	4,4	5,5
Afkastningsgrad = ((Resultat før finansiering + Forpagtning) / Aktiver i alt) x100					
Egenkapitalens forrentning	124.914.600,0	-231,2	-7,1	7,3	22,7
Egenkapitalens forrentning = (Resultat før ekstraordinære poster / Gennemsnitlig egenkapital) x100					
Overskudsgrad	39,1	5,3	16,7	23,0	26,2
Overskudsgrad = ((Resultat før finansiering + Forpagtning) / Bruttoudbytte) x100					

Overskudsgrad

Informationsværdi

Overskudsgraden viser, hvor stor andel af bruttoudbyttet, der er tilbage, når stykomkostninger og kapacitetsomkostningerne er afholdt. Man kan også sige, at det er den andel af bruttoudbyttet, der er tilbage til aflønning af kapitalen. Overskudsgraden fortæller noget om, hvor effektivt virksomheden tilpasser omkostningerne til indtægterne.

Formel/beregning

Resultat af primær drift + EU-støtte + anden virksomhed + anden indtjening + udlejning + nettoforpagtning / bruttoudbytte (inkl. intern omsætning)

OBS! Vigtigt at tælleren i afkastningsgrad og overskudsgrad er den samme.

Oprindelse

Årsrapport

Hvor findes KPI'en?	
Program	Årsrapport - internt regnskab (Ø90)
Database	Ø90
Databasetype	Central
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja
Tidsperspektiv	
Tidshorisont	Årlig
Statusoplysning (ja/nej)	Nej
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja
Bagudrettet eller fremadrettet	Bagudrettet
Præsentation	
Præsentationsform	Tal
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1
Normalt værdi-interval	-20-+20 pct.

Eksempel på præsentation: Se under ROIC (Afkastningsgrad)

Egenkapitalens forrentning

Informationsværdi

Dette tal viser, hvor meget virksomhedens gennemsnitlige egenkapital er blevet forrentet med, når renterne til gælden er betalt.

Hvis afkastningsgraden er større end den rente, der betales på gælden, vil egenkapitalens forrentning være større end afkastningsgraden. Det sker, fordi virksomheden i dette tilfælde tjener på at have fremmedkapital, da man formår at skabe et højere afkast (afkastningsgrad), end man betaler for fremmedkapitalen. Dermed er der relativt mere tilbage til at forrente egenkapi-talen med.

Formel/beregning

Resultat efter finansiering – ekstraordinære poster / Gns. egenkapital

Oprindelse

Årsrapport

Hvor findes KPI'en?	
Program	Årsrapport - eksternt og internt regnskab (Ø90)
Database	Ø90
Databasetype	Central
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja
Tidsperspektiv	
Tidshorisont	Årlig
Statusoplysning (ja/nej)	Nej
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja
Bagudrettet eller fremadrettet	Bagudrettet
Præsentation	
Præsentationsform	Tal
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1
Normalt værdi-interval	-20-+20 pct.

Eksempel på præsentation: Se under ROIC (Afkastningsgrad)

Soliditetsgrad

Informationsværdi

Soliditetsgraden viser hvor stor en del af aktiverne, der er finansieret af egenkapital. Bemærk, at soliditetsgraden ikke er den reciprokke af gældsprocenten, da ingen af nøgletallene indeholder hensættelser i tælleren.

Formel/beregning

Egenkapital / Samlede aktiver x 100

Oprindelse

Årsrapport

Hvor findes KPI'en?	
Program	Årsrapport - internt regnskab (Ø90)
Database	Ø90
Databasetype	Central
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja
Tidsperspektiv	
Tidshorisont	Årlig
Statusoplysning (ja/nej)	Nej
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja
Bagudrettet eller fremadrettet	Bagudrettet
Præsentation	
Præsentationsform	Tal
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1
Normalt værdi-interval	5-75 pct.

Eksempel på præsentation:

Kapacitetsgrad

Informationsværdi

Kapacitetsgrad fortæller hvor mange gange dækningsbidraget kan dække kapacitetsomkostningerne, eller hvor meget dækningsbidrag, der er generet for hver krone anvendt på kapacitetsomkostninger. Dermed ses der på både udviklingen i dækningsbidraget og kapacitetsomkostningerne på en gang. Hvis udviklingen er gået i hver sin retning, vil kapacitetsgraden fortælle hvilken af de to tendenser, der har været den stærkeste. For virkelig at have værdi skal tallet sammenholdes med viden om f.eks. udviklings-, fortsat drifts- eller nedslidningsstrategi.

Formel/beregning

Dækningsbidrag / (kapacitetsomkostninger i alt (inkl. afskrivninger))*-1

Oprindelse

Ø90

Hvor findes KPI'en?		
Program	Årsrapport - internt regnskab (Ø90)	Virksomhedens nøgletal og Udvikling i kapacitetsomkostninger (2 forskellige definitioner??)
Database	Ø90	
Databasetype	Central	
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)	Beregnes løbende	
Er grunddata gemt? (ja/nej)	Ja	
Tidsperspektiv		
Tidshorisont	Årlig	
Statusoplysning (ja/nej)	Nej	
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)	Ja	
Bagudrettet eller fremadrettet	Bagudrettet	
Præsentation		
Præsentationsform	Tal	Graf (kurve, søjle mv.)
Decimaler (hvis præsentation som tal)	1	
Normalt værdi-interval	0,5-2,5	

Eksempel på præsentation

Kapacitetsgrad	197,9	94,5	124,8	149,3	165,4
Kapacitetsgrad = (Dækningsbidrag / Kapacitetsomkostninger i alt) x100					

Selvfinansieringsgrad

Informationsværdi

Selvfinansieringsgrad fortæller

Formel/beregning

Oprindelse

Hvor findes KPI'en?		
Program		
Database		
Databasetype		
Lagring (som beregnet tal eller beregnes tallet løbende)		
Er grunddata gemt? (ja/nej)		
Tidsperspektiv		
Tidshorisont		
Statusoplysning (ja/nej)		
Dækker KPI'en en periode? (ja/nej)		
Bagudrettet eller fremadrettet		
Præsentation		
Præsentationsform		
Decimaler (hvis præsentation som tal)		
Normalt værdi-interval		

Eksempel på præsentation